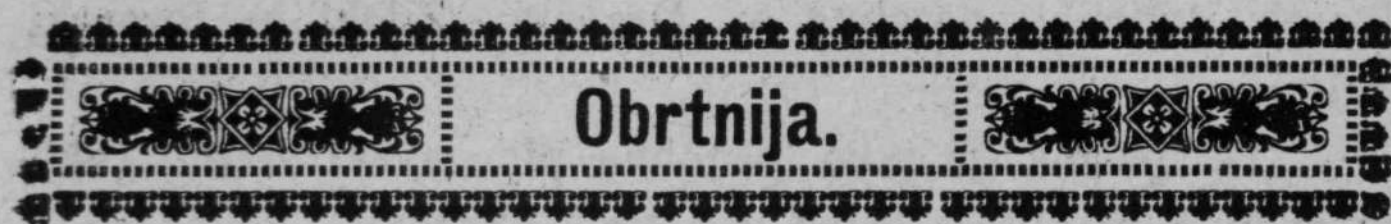

Kreta. — Rusija, Angleška, Francija in Italija so se končno. neposredno vsled zadnje muhamedanske revolte v Kan-diji, odločile na energične korake za rešitev kretskega vprašanja. Turška vlada je doslej to rešitev zavlačevala z vsakovrstnimi sredstvi. Sedaj pa so se vse imenovane velesile zjedini-le na pozitiven predlog, s katerim stopijo pred turškega sultana. Zajedno s tem predlogom za rešitev kretskega vprašanja pošljejo te velesile sultanu tudi ultimatum. Ako bi se sultan ne udal ali če bi zopet poskušal zavlačevati vso stvar po starodavni turški navadi, potem pošljejo imenovane velesile svoja brodovja pred Carigrad in bodo sultana z orožjem prisilile, da se ukloni njih zahtevi.

Na zgornjem Nilu — Na troške Egipta in s pomočjo egiptске vojske so Angleži zopet zasedli Sudan in razgnali zadnje Mahdijevce. Sudan je zopet del Egipta toda kaže se, da velike žrtve ne bodo nič pomagale, da se je bitka pri Omdurmanu zaman bila. Francozi so namreč z druge strani zasedli Fošado, a s tem je Sudan izgubil za Egipt in specijelno za Angleže vso vrednost. Radi Fošade je nastal mej Francijo in mej Angleško oster konflikt.

Obrtnija.

Trgovska in obrtnijska zbornica v Ljubljani.

(Dalje.)

Ker se danes ni namerjavalo pletenje dalje razširiti, kakor na obe tvarini „slamo“ in „ličje“, se smetorej s tem pouk kot končan smatrati, če se ne bode izvzela že omenjena občina Dolsko zaradi zaostalega 14 dnevnega učnega tečaja.

Učitelj pletenja slame je sestavil zbirko vzorcev onih pletilnih vrst, ki so se v letošnjem in lanskem letu od obiskovalk izgotovile, le s tem razločkom, da se je letos zaradi večje razvidnosti rabilo več barv, le pri pouku se je zaradi jednostavnosti rabila enobarvna roba.

Ko bode zbirka gotova, je bode učitelj v pregled poslal in jo, če se ne bode drugače ukrenilo, izročil tvrdki „P. Ladstätter & sinovi c. kr. dvorni založniki“ na Dunaju, da se bode morda v jubilejski razstavi razstavila.

Pri pripravljanju pletilne slame oziroma v slamoreji se doslej pri prebivalstvu ni mogla vzbuditi ona vnema, kakor v pletenji in kakor bi bila i za popolni razvoj te industrije i za osvoboditev od inozemstva neobhodno potrebna. Sicer se je lansko leto v tem oziru z jako dobrim uspehom v Kamniškem okraju poskušalo. Dobljena množina pletilne slame je bila pa v razmerji z dejansko potrebščino veliko premajhna. Kakor pa zdaj vse kaže, se bode zlasti vsled zadnjega premovanja dne 15. junija 1898 v Domžalah tudi v slamoreji vse na boljše obrnilo, da se bode lahko s popolnim zaupanjem za bodočnost pričakoval vspešen razvoj te industrije.

2. O premovanji: Vsled dopisa c. kr. deželne vlade z dne 16. maja 1898, št. 7092, s katerim se je trgovski in obrtniški zbornici naznanilo, da je visoko

c. kr. poljedelsko ministerstvo z ukazom z dne 6. maja 1898, št. 9569 kot državno podporo za premije poljedelcem, ki potrebujejo dobro pletilno slamo, dovolilo znesek 290 gld., se je zbornični tajnik, potem ko je tudi kranjski deželni odbor dovolil ednak znesek, domenil z gospodom c. kr. okrajnim glavarjem Gotfrid Friedrich-om v Kamniku iz z zvedenci razsojevalci tovarnarjema za slamnike Krizat Ladstätter-jem in Andrej Maček-om v Domžalah ter pletilnim učiteljem Matija Oberwalder-jem, da naj se premovanje vrši 15. junija 1898 ob 1/2 11 dopoldne v občinski pisarni v Domžalah.

Zvedenci razsojevalci Ladstätter, Maček in Oberwalder so jeli pletilno slamo že ob osmih zjutraj preso-jati, kar je trpelo do opoldne. Mej tem časom in sicer ob 1/2 11 uri se je konstitovala komisija in je na predlog porečevalca izvolila predsednikom gosp. c. kr. okrajnega glavarja Kamniškega. Komisija se je zjedini-la v tem, da se pri razdelitvi premij ni ozirati samo na kakovost, temveč tudi na množino pletilne slame. Po približnem izračunanji je 60 premovancev skupaj okrog 2200 kilogramov dobre pletilne slame pripravilo.

Premovanci so iz občin Ihan, Dol, (Videm), Domžale (Št. Pavel), Loka pri Mengšu, Suhadole, Nasoviče, Vodice, Radomlje, Rafolče, Šmarca, Mengiš, Tunjice, Blagovica, Krtina, Moravče in Spodnje Koseze kamniškega političnega okraja, iz Podgorice ljubljanskega političnega okraja in iz Cerkelj kranjskega političnega okraja.

Pred razdelitvijo premij je predsednik komisije s primernimi in stvarnimi besedami nagovoril one, za katere so bile premije namenjene. Premije so znašale 4, 5, 6, 12, 18, 20, 24 in 30 kron in je dobilo vseh 60 premovancev 730 kron ali 365 gld. av. v. Premovanci so se zahvalili za dobljene premije in so obljubili, da se bodo za naprej še bolj potrudili, da bodo pripravili več dobre pletilne slame.

Ker je dobil poročevalec pri c. kr. deželni vladi 200 gld. državne podpore in pri deželnem odboru 200 gld. deželne podpore, torej skupaj 400 gld. je ostalo 35 gld. neporabljenih. Od tega zneska odpade 17 gld. 50 kr. na državno in ednak znesek na deželno podporo. Ta prihranek naj bi se porabil kot prispevek za premovanje pletilne slame v decembru 1898 ali januariju 1899, ker je po dosedanjih poizvedbah število onih oseb, ki se pečajo s pridelovanjem pletilne slame, mnogo večje, kot leta 1897 in je torej pričakovati, da ne bo veliko več dobre slame pridelalo. — Poročilo se je vzelo z dovoljstvom na znanje.

Kako pespešujejo posojilnice moralo in ne-moralo?

Ko se je v nekem kraju posojilnica snovala, izrazil se je odličen slovenski domoljub, da bode posojilnica

nova prilika, da se bodo ljudje še bolj zadolžili, kakor so že zadolženi. Snovatelji so mu na to odgovorili, da se bode prošnjikom samo v potrebi in sili posejevalo in da se bode pazilo, kako se bode posojeni denar porabil ter sploh na m ralo in naravnost gledalo. Na to je opomnil drug domoljub, da dobri nauki pri ljudeh tega okraja toliko zaležejo, kakor bi „raca z vodo polil.“ To ste torej mnenji, kakor bi posojilnice v moralnem obziru ničesar storiti ne mogle ali kakor bi celo o materialnem obziru ljudstvo v pogubo bile. Z ozirom na take izjave je vredno, da preiskujemo, ali morejo posojilnice v moralnem obziru kaj koristiti ali pa nasprotno kaj škodovati.

Z moralnega stališča se dajo sicer vsi denarni zavodi opravičiti, ker so vsi osnovani na podlagi zakonov, in zakoni ščitijo kolikor toliko moralo. Vendar se v bankah ne more to v veliki meri trditi. Več velja to o hranilnicah, ker one spodbujajo ljudstvo k varčnosti. Kedar pa dolžniki na posodo jemljejo pri hranilnicah, takrat ne pride v poštev nijeden moralčen moment, ker hranilnice ne posojajo osebam, ampak dajo denar le na hipoteke, zemljišča, poslopja in dr. nepremakljivosti.

Posojilnicam je pa v prvi vrsti namen, da goje osebni kredit. Osobito velja to o Roiffeisenovih posojilnicah, zlasti onih, katere delujejo v malih krajih in za mali obseg. To lahko veliko v moralnem obziru koristijo. To je tudi njih dolžnost, kajti večkrat imajo to izrečno v svojih pravilih, v katerih stoji recimo določilo, da morajo dobro gospodarstvo pospeševati, k varčnosti spodbujati, ljudstvo v nraavnem obziru izboljševati. Radi tega so skoro vse posojilnice zavezane, da nemoralnih ljudi v zadrugo ne sprejemljejo ali da jih izključijo, kedar so bile obveščene o njih nemoralnosti, n. pr. kedar je bil kdo radi hudodelstva tako obsojen, da je zgubil občinsko volilno pravico.

Posojilnice pospešujejo lahko nraavnost posebno takrat, kadar posojajo. Pri prošnjah izprašujejo, za koliko časa prošnjik posojila potrebuje, kje in kako bode dobil novce, da bode zopet vrnil.

V navzočnosti ali še boljše v nevnazočnosti prošnjika se izprašujejo poroki ne samo o materialni, ampak tudi o moralni vrednosti prošnjikovi. Kedar se posojilo stranki izroči, veli se njej in porokom, naj ona dobro gospodari, slednji pa naj bodo nekakoršni varuhi stranki, kateri so bili porok.

Na take in enake načine pospešujejo posojilnice moralo. To delo ima včasih kaj uspeha, seveda včasih to pač res več ne zaleže, kakor če se „raca z vodo polije.“

Nasprotno pa posojilnice tudi lahko v moralnem obziru škodujejo, in sicer na sledeče:

- 1) ako prelahkomišljeno posojujejo,
- 2) ako se za redno vračanje recimo v malih, poluletnih obrokih ne brigajo,
- 3) ako niti ne gledajo, da bi ljudje obresti redno plačevali,

4) ako posojujejo odborniki v prvi vrsti le svojim sorodnikom, prijateljem, ali ako si sami izposodiijo, kar je največkrat celo zoper pravila,

5) ako izkoriščajo posojilnice v politične svrhe ali

6) ako — kar je grozno zapisati — izneverijo oni ali njih uradniki, večje ali manjše svote.

Kmetijstvo.

Nekaj o govejih pasmah.

(Konec.)

Belanska pasma je doma na Koroškem. Ona izhaja iz Doline na Zgornjem Koroškem, skozi katero teče reka Belana, po kateri se imenuje Belanska Dolina in belansko govedo. Po Koroškem je razširjena ta živina tudi po drugih dolinah, posebno v Dravski, Zilski in Jezerski Dolini.

Ta pasma je jako podobna pincgavski živini, tako po svoji rjavorudeči barvi z belimi progami, kakor tudi po drugih lastnostih. Prav za prav sta obe le jedna pasma, in sicer s tem razločkom, da se pincgavska izreja na Solnograškem, belanska pa na Koroškem. Razločujeta se le toliko, kolikor se različne razmere podnebja, zraka i. t. d.

Znamenja, po katerih se razloča ta pasma od pincgavske, so sledeča: 1. Barva je bolj rudečkasta, 2. živina bolj tankih kostij, 3. smrček je mesnate barve, 4. parklji so črni, na njih so pa tudi belkaste podolgaste proge, 5. rogovi so rumeni kakor osek ter imajo črne konce.

Krave so izvrstne mlekarice. Ako se dobro krmijo in vskrbujejo, dajejo na leto poprečno po 2300 litrov mleka. Krave tehtajo od 300 do 400 kilogramov. Teleta od 33 do 34 kilogramov. Tudi po Kranjskem in po Štajerskem je mnogo te živine.

Holandska pasma, ki je doma v Holandiji in ki jako slovi, je že precej razširjena tudi po vseh slovenskih deželah.

Holandske krave so najboljše mlekarice. Lepa in velika krava te pasme da na leto poprečno 3000 litrov mleka. Mleko ni posebno mastno, ampak vodeno; v njem se nahaja 11 do 13 odstotkov smetane. Krave so navadno 600 kilogramov težke. Teleta jako hitro rastejo. Holandska živina se da hitro izpitati. Za vprego pa ni posebno dobra.

Opomnili smo poprej, da so krave holandske pasme najboljše mlekarice, samo mleko ima manj masti v sebi, zaradi tega smejo se priporočati le blizo mest, ki presno mleko lahko po dobri ceni prodajo. Masla in sira dobi se od tega mleka veliko manj, nego iz mleka družih pasem.

Furlandski rod. Ta živina se nahaja po vsi Furlaniji, kakor tudi v nekaterih kraških občinah, na primer